

Uchwała Nr 3/2026
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 3 lutego 2026 r.

dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego
wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej

Po rozpatrzeniu, na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 stycznia 2026 r. (pismo DP-WLS.020.3.2025.AS), *projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej*, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej: „Rada”) **przedstawia następującą opinię.**

Zgodnie z art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określa, w drodze rozporządzenia, wysokość minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego profesora w uczelni publicznej, mając na uwadze adekwatność tego wynagrodzenia do kwalifikacji niezbędnych do zatrudnienia na tym stanowisku.

Opiniowany projekt wprowadza zmianę w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2018 r. w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej, poprzez zmianę kwoty wskazanej w § 1 tego rozporządzenia z 9 370 zł na 9 650 zł, tj. wzrost o 280 zł (ok. 3%).

Zmiana ta wpływa również na wysokość minimalnych wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelniach publicznych na stanowiskach innych niż profesor: zgodnie z art. 137 ust. 1 ustawy dla profesora uczelni wynosi nie mniej niż 83%, dla adiunkta nie mniej niż 73%, a dla pozostałych nauczycieli akademickich – nie mniej niż 50% wynagrodzenia profesora.

W uzasadnieniu zmiany wskazano, że w przypadku braku interwencji legislacyjnej minimalne wynagrodzenie zasadnicze asystenta (50% wynagrodzenia profesora), to jest 4 685 zł, byłoby niższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę wynoszące od 1 stycznia 2026 r. 4 806 zł. Po podwyższeniu wynagrodzenia profesora do 9 650 zł minimalne wynagrodzenie asystenta wyniesie 4 825 zł (tj. 19 zł powyżej minimalnego wynagrodzenia za pracę).

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego **pozytywnie opiniuje** wzrost minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego profesora w uczelni publicznej, natomiast **negatywnie opiniuje** skalę podwyżki i przyjętą logikę jej wyznaczania, uznając je za niewystarczające.

Chociaż projektowane rozwiązanie przynosi chwilową poprawę wybranych wskaźników płacowych, to ma jedynie charakter kompensacyjny i nie zapewnia niezbędnej konkurencyjności warunków zatrudnienia w systemie szkolnictwa wyższego i nauki. Skala

podwyżki (niecałe 3%) i jej uzasadnienie utrwalają wieloletni schemat, w którym zasadniczym celem zmiany staje się nadążanie minimalnych stawek w najniższych grupach zaszerzegowania (w szczególności w odniesieniu do stanowiska asystenta) za płacą minimalną, zamiast kształtowania wynagrodzeń adekwatnie do kwalifikacji, odpowiedzialności oraz znaczenia ról akademickich. Takie podejście, w ocenie Rady, utrwała niską i dalej obniżającą się atrakcyjność pracy na uczelni w porównaniu do innych sektorów gospodarki.

Jednoznacznie wskazują na to porównania historyczne: w 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw (grudzień) wynosiło 4 515 zł, a minimalne uposażenie profesorskie 5 390 zł, natomiast obecnie minimalne wynagrodzenie profesora jedynie nieznacznie przewyższa średnią w gospodarce (wg. wstępnych danych GUS wynoszącą 9 583 zł). Jeszcze wyraźniej proces ten uwidacznia się w relacji do zmian płacy minimalnej: po proponowanej zmianie minimalne wynagrodzenie profesora pozostaje na praktycznie niezmienionym poziomie ok. 200,7% płacy minimalnej (wobec 200,8% w 2025 r.), podczas gdy w 2015 r. relacja ta wynosiła 308%. Rada wskazuje, że w racjonalnym modelu porównania powinny odnosić się do wskaźników przeciętnych, a nie minimalnych, i przypomina, że wzrost przeciętnego wynagrodzenia jest prognozowany na 4.5%.

Konsekwencją utrzymania minimalnego wynagrodzenia asystenta w uczelni publicznej oraz minimalnego wynagrodzenia pracownika naukowego Polskiej Akademii Nauk jedynie o 19 zł powyżej obowiązującego w 2026 r. minimalnego wynagrodzenia za pracę jest niska konkurencyjności płac i stabilności zatrudnienia w grupach kluczowych dla reprodukcji kadr naukowych. Już obecnie obserwuje się odwróconą piramidę wieku na polskich uczelniach, o bardzo poważnych konsekwencjach na przyszłość, a utrzymywanie stawek minimalnych na poziomach granicznych, w tym praktycznie zrównanych z płacą minimalną, sprzyja dalszemu pogłębianiu się tego zjawiska.

Stosownie do założeń projektu *Strategii Rozwoju Polski do 2035 r.* utrzymanie konkurencyjności naszego kraju wymaga budowy ekosystemu innowacji, w tym wzmocnienia nauki jako jego fundamentu, oraz tworzenia bodźców dla współpracy nauki i biznesu. Założenie to powinno znajdować odzwierciedlenie w spójności działań publicznych, rozumianej jako zgodność celów strategicznych z instrumentami polityki państwa. Trudno oczekiwać trwałego wzrostu innowacyjności Polski bez zapewnienia warunków umożliwiających budowę, utrzymanie oraz odtwarzanie zasobów kadrowych nauki.

Projektowana zmiana wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej wpłynie również na wysokość stypendium doktoranckiego, które wyniesie 3 570,50 zł brutto przed oceną śródkresową oraz 5 500,50 zł brutto po ocenie śródkresowej. Wobec pogłębiającego się ograniczenia zainteresowania kształceniem w szkołach doktorskich oraz niepełnej skuteczności kształcenia w podstawowych terminach, Rada zwraca uwagę że wysokość stypendium doktoranckiego przed oceną śródkresową pozostaje znacząco niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę (4 806 zł). W obecnych realiach zmusza to doktoratów do poszukiwania głównego źródła utrzymania poza szkołą dokorską, czyli traktowania kształcenia w szkole doktorskiej jako aktywności dodatkowej lub dorywczej. Pozostaje to w sprzeczności z ideą szkół doktorskich.

W świetle powyższego, Rada przywołuje postulat Krajowej Reprezentacji Doktorantów, zgodnie z którym stypendium doktoranckie nie powinno być niższe niż minimalne oraz przeciętne wynagrodzenie za pracę, odpowiednio przed i po ocenie śródkresowej.

Na tle całokształtu projektowanej zmiany Rada akcentuje także ogólniejszą potrzebę, aby wynagrodzenia sektorowe w szkolnictwie wyższym i nauce nie były ustalane w oderwaniu od sytuacji gospodarczej kraju, w szczególności zaś aby nie odbiegały w sposób nieuzasadniony od podstawowych wskaźników, takich jak przeciętne wynagrodzenie za pracę. W konsekwencji Rada uznaje, że choć projektowana zmiana stanowi krok w dobrym kierunku, nie odpowiada ona skali wyzwań związanych z konkurencyjnością płac, utrzymaniem i odtwarzaniem kadr oraz strategiczną rolą nauki i szkolnictwa wyższego w rozwoju państwa. Rada wskazuje również na potrzebę zmiany mechanizmu wyznaczania minimalnych wynagrodzeń na uczelni, w szczególności odejścia od praktyki „reaktywnego” odnoszenia zmian do płacy minimalnej i rozważenia powiązania minimalnej stawki profesorskiej z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej (np. jako określony procent), a także uwzględnienia postulatów środowisk związkowych dotyczących wyższych poziomów odniesienia (w tym postulatu co najmniej dwukrotności przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej oraz relacji 3:2:1 dla profesor-adiunkt-asystent).

Z tych względów Rada, popierając projekt wzrostu wynagrodzeń oraz dostrzegając pozytywne skutki projektowanej zmiany, wskazuje, że jest on głęboko niewystarczający i podtrzymuje niekorzystne, długofalowe trendy płacowe w szkolnictwie wyższym i nauce.

Uchwałę otrzymuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Dr hab. Marcin Pałys, prof. UW